

nialium reservatis, cum non sint Religiosæ, nec cum approbatis tantum à Superiore Regulari confiteri possunt, nec sunt personaliter privilegiatæ; quia non sunt propriè commensales, cum ex suis vivant, ut rectè docet Diana loc. cit.

Quar. 8. An saltem si aliqua ex his puellis sit capitulariter admissa, & de proximo in monasterium exemptum ingressura possit per Praelatos sui Ordinis à reservatis Episcopo absolvi.

Resp. Affirmant Vecchius Peyrin. Diana, & Lezana in mari magno Minorum n. 36. ubi addit ita declarasse Clement. 4. Assentitur cum Delbene Antonius à Spiritu S. in Directi. regul. tr. 2. sect. 5. n. 226. Quia cum parata existat ad ingressum, reputari debet tanquam ingressa, argum. leg. penal. de milit. testam. Ubi proximè accingendum habetur pro accincto. Negantem sententiam veriolem censeo, quia puella de proximo ingressura adhuc dicitur tæcularis, neque per solam acceptationem ad religionem dici potest Deo dicata, quia per solam acceptationem non constituitur cum effectu neque proximè in via ad religionem, cum non constituitur in anno probationis, qui ducit proximè ad religionem, & ratione cuius novitiæ dicuntur proximè in via, Pasqualig. in dec. moral. dec. 424. num. 5. Quod confirmatur ex eo, quod puella de proximo ingressura, non gaudet privilegio canonis, licet versetur in materia favorabili, non alia ratione, nisi quia habitu religionis nondum assumpto, nec anno probationis inchoato non dicitur religiosa, sed secularis per cap. religioso de sent. excomm. in 6. Ergo ob eandem rationem neque gaudet privilegio Molutionis à reservatis.

N:

Neque in præsentem locum habet ratio deducta ex l. penal. ff. de milit. test. ubi innotuit duplici fictione, quarum prima est, quod actualiter ingressæ fruuntur monialium privilegii non iure proprio, cum non sint verè religiosæ, ut ex cit. cap. religioso, sed iure alieno, & per quamdam extensionem, quatenus scilicet per fictionem juris, cum sint de proximo professuræ, habentur ut professæ. Secunda verò, quod puella capitulariter admissa trahitur ad participationem eorundem privilegiorum, quia per fictionem pariter juris cum sit parata ad ingressum habetur pro ingressa. Et una quidem ex his duabus fictionibus fundatur in alia, quia fictio quod puella parata ad ingressum habeatur pro ingressa ad effectum gaudendi monialium privilegii, fundatur in fictione, quod actualiter ingressæ in ordine ad eundem effectum habeantur ut professæ. Cócursus autè duarum fictionum ita ut una fundetur in alia, non permittitur in iure, L. i. C. de dot. promiss. ubi Bald. & ceteri Doctor.

Quar. 9. An Puellæ quo ad usque causa educationis morantur in monasteriis gaudeant privilegio fori.

Resp. Non gaudere neque ratione personæ cum non sint Deo dicatæ, juxta cap. quisquis 17. q. 4. neque ratione familiaritatis, aut communitatis, quia ut diximus vivunt ex propriis. Non per hoc tamen, si delinquant puniri debent a iudice laico, sed ab Episcopo. Quoniam explorati juris est, delinquentes puniendos esse ab Ordinario illius loci, in quo delictum fuit commissum c. 1. in fi. 39. 6. l. si cui §. Imperator. Rota Avenionen. dec. 114. n. 2. Menoch. cas. 466. n. 17. An autè, si delictum sit atrox, possint extrahi a monasterio non obstante immunitatis privilegio, ridebimus infra, c. 10. q. 12.

M 3

Quar.

Quar. 10. An dictæ puellæ, quæ in monasteriis exemptis educationis gratia degunt, si contingat eas mori, nulla electa sepultura, debeant in Ecclesia Monialium, an in Parochia, in qua domicilium retinent, sepeliri.

R. Resp. Esse in monialium Ecclesia sepeliendas, iussinet acriter Bordon. in *Miscell. dec.* 228. Tum quia partes sunt eiusdem corporis monastici, licet imperfectæ, consequenter eodem iure censendæ sunt; tum quia id colligitur ex *Trid. sess. 24. c. 11. & sess. 25. c. 11.* in quibus locis personæ commensales auctu Regularium, apud quos domicilium, & habitationem contraxerunt, gaudent eorum iuribus, & privilegiis. Immo addit idem Bordonus, quod si dictæ puellæ eligerent in aliena Ecclesia sepulturam, funus esset ducendum à Confessario, non à Parocho, quia ad illum spectat funus perficere, ad quem pertinet eiusdem funeris inchoatio; ad solum autem Confessarium spectat initium funeris, & cada veris levatio ex monasterio, quia nemo præter ipsum ibi jus habet, cum locus sit omnino exemptus à iure parochiali. Quare Confessario etiam debetur quarta funeralis, quæ datur propter onus, quod suslinetur in administratione Sacramentorum ex officio, c. 2. *Relatum cap. de his de sepult.* Unde cum Confessarius non minus administret Sacramenta suis Monialibus, mulieribus, & puellis existentibus intra claustram, ac faciat Parochus quivis respectu suarum ovium, eidem pari ratione debetur quarta funeralium.

Oppositam sententiam tuetur mordicus Pignatellus l. 7. *consule. 65.* Probat, quia puellæ, quæ ad tempus causa educationis sunt hospites in monasterio, dicuntur peregrinantes, desumitur ex l. 1. §. hoc autem de his, qui deserunt,

cerint ibi: *Tantum autem interest inter habitantem, & hospitem, quantum interest inter habitantem, & peregrinantem.* Si igitur sunt peregrinantes, non amittunt parochiam, & ideo si contingat eas mori in monasterio, non electa vel à se ipsis, vel à parentibus sepultura, debent in propria Ecclesia parochiali sepeliri. Immo si dictæ puellæ nullum in aliqua parochia retinent domicilium, ius sepulture spectat ad Parochum illius parochiæ, in qua situm est monasterium; quia si contingat celebrari illarum puellarum matrimonia, Parochus dictæ parochiæ interest illorum celebrationi, ergo interesse debet & funeri, quia ius illius funerandi competit ei eodem iure, quo ei competit ius celebrandi matrimonia, utrumque enim est ius parochiale.

§. IX.

De Clausura quoad Monialium, egressum.

Quar. 1. Ob quas causas possint Moniales egredi è Monasterio.

R. Resp. Causas legitimas, ob quas moniales exire possunt, declaravit S. Pius V. & ad tres reduxit in sua *constit.* quæ incipit, *Decoris, edita Kal. Februarii 1569.* nempe grave incendium, lepram, & epidemiam. Nomine magni incendii communiter Doctores intelligunt incendium, cui succurri non potest absque periculo pereundi moniales, si intra claustra commoretur. Casus incendii non respicit tantum communitatem, ut communitas est, sed etiam omnes eius personas ut singulas, atque adeo si una tantum periclitetur, cui aliter succurri non possit, erit licitus egressus è

272 *De Claus. quæ ad Monial. egres.*
clausura. Ita Suar. *t. 4. de relig. tract. 8. l. 1. c.*
9. n. 11. Sub lepræ nomine venit infirmitas
contagiosa, ob quam ea infectus à communi
omnium consortio separatur. Non erit ta-
men legitima causa exeundi, si monasterium
sit ita capax, ac ea sit mendendi eidem infirmi-
tati commoditas, ut nullum imminet aliis
monialibus periculum. Quia in hoc casu ces-
sat exeundi necessitas, quæ hujus concessio-
nis est causa, ut cum aliis notat Sanchez, *lib.*
6. cap. 15. n. 32. Nomine epidemæ non venit
morbus popularis de facili sanabilis, sed infe-
ctio pestilentialis malignam qualitatem præ-
ferens, quæ faciliè ad alios diffunditur cum
manifesto mortis periculo. Zachias *lib. 8. tit.*
3. g. 1. n. 7. & segg. & Doctores apud Navar.
in Summa Bullar. p. 2. com. 37.

Quar. 2. An possint Moniales exire ob al-
lias causas similes expressas à S. Pio V.

Resp. Affirmant sexdecim Doctores, quos
refert, & approbat, Pasqual. *in Lauvet. n. 30.*
Ut licet Pontifex utatur dictione *Nisi*, quæ
videtur excludere omnes alias causas; verum
hæc dicitio non excludit casus similes, ut *in l.*
si mora v. dumtaxat ff. soluto matrim. ubi Ca-
stren. *n. 9.* Jason. *n. 5.* & alii; ideo nec etiam
in præsentî casu excludit. Neque obstat que-
dam declaratio Sac. Congr. quæ habet, *nomi-*
ne epidemia eam tantam epidemiam intelligere,
quæ est vera, & realis pestis, ita ut ob alias in-
firmitates huic aliquo pacto consimiles, sed tamen
benigniores, etiam si epidemia nomine nunci-
penitur, nullo pacto monialibus professis ex mo-
nafterio exire liceat. In qua declaratione no-
tandum est, quod non dicit absolūtè similes,
sed aliquo pacto consimiles, quod est valdè di-
versum; & proinde dum declarat, quod Con-
stit. S. Pii V. non se extendit ad infirmitates
aliquo

Cap. 7. §. 9. 273
aliquo pacto similes, non sequitur, quod non
se extendat ad similes; in similibus enim mili-
tat ratio finalis legis, & ideo ipsa quoque lex
locum habet. At in aliquo pacto similibus non
militat absolūtè ratio legis; quia non sufficit
aliqualis similitudo ad trahendam rationem
legis. Ad casus formaliter similes redu-
cuntur imminens bellum, fluminis inundatio,
ædificiorum ruina. Navar. Barbof. Bonac.
relati à Pasqual.

Quar. 3. An sit licitus egressus à Monaste-
rio, si monialis labore morbo ita periculo-
so, ut desperetur ipsius salus, nisi è mona-
sterio egrediantur.

Resp. Affirmant aliqui penes Pasqual. *loc.*
cit. Tum quia casus iste est urgentior expres-
sis in Constitutione Piana; tum quia lex ec-
clesiastica, qualis est hæc de monialium clau-
sura, cum periculo vitæ non obligat. Ne-
gant alii; quia hic casus est valdè dissimilis
illis tribus expressis in citata Constitutione.
Ilo illis enim solùm communis boni aliarum
monialium ratio habetur, præsens autem
casus solùm respicit utilitatem monialis par-
ticularis, atque adeò casus excepti in dicta
constitutione cum dictione taxativa ratione
boni communis non sunt extendendi ad casum
utilitatis privatæ. Ita Sanchez Guttier.
Barbof. & alii relati à Pignatel. *t. 9. cons. 190.*
n. 10. ubi etiam *n. 5.* addit, quòd cum in Sac.
Congreg. Concil. esset dubitatum, an mona-
sterium situm in loco paludoso, propter quem
aer sit insalubris, & periculosa infirmitates
moniales invadant, comprehendantur in Con-
stit. S. Pii V. adeò ut moniales exire non pos-
sint ad curandas dictas infirmitates, Sac.
Congreg. censuit comprehendi, casum ta-
men esse dignum provisione speciali.

M 5 *Quar.*

Quar. 4. An in prædictis casibus requiratur ad egrediendum licentia Superioris, & cuius.

Resp. Requiritur, & patet ex Concil. *sess. 25. de Regular. c. 6.* & ex superius citata constit. S. Pii V. Probatio causæ, & licentiæ concessio spectat ad Episcopum in Monasteriis sibi subiectis; in Monasteriis verò sub Regularium cura debent causæ, & licentiæ concedi ab Episcopo, & Monialium Superioribus coniunctim, ut constat ex dictione illa *et simul* posita in citata Constit. ita enim habet, *Sitque causa hac cognita, probata, atque etiam in scripturis expressa per Superiores, et simul per Ordinarium.* Hæc enim dictionim. portat simultatem, & coniunctionem, iuxta eaque habent Bald. & Rolland. & ideo, si aut Superiores, aut Ordinarius dissentiant, nec putent causam sufficientem, non poterit concedi licentia, quæ debet esse in scriptis, ut ex cit. Constit. *in scriptis expressa.* Nomine Episcopi, qui approbare causam debet, venit Vicarius generalis, non verò Foraneus, quia non hic, sed ille est verè Ordinarius, & nunc cum Episcopo tribunal constituit. Barbof. *cit. allegat. nu. 29.* Sanch. & Bonac. qui etiam extendunt ad Vicarium Capitularem Sede vacante, si ei à Capitulo expressè hæc potestas sit demandata, etiam quoad monasteria exempta, ut superius diximus *cap. 6. §. 2. q. 2.*

Quar. 5. An stante causa legitima egressus, possit monialis absque licentia exire, si nolit Episcopus, vel Prælatus eam licentiam concedere.

Resp. Possit, si constet evidenter de causa legitimitate, sive teneatur ad clausuram ex sola lege ecclesiastica, sive ex voto, quia neque

lex

lex ecclesiastica, neque votum, quod ejus obligationem imitatur, censetur per se obligare cum gravi detrimento propriæ vitæ, & boni communis. Sanch. *lib. 6. cap. 15. num. 51.* & Layman. Si verò legitimas causæ sit dubia, Superioris iudicio standum est, atque adeo exire non poterit; quod pariter asserendum casu, quo ex egressu orientur scandalum, & religiosis infamia, ut frequenter contingit ex resistentia Prælato facta. Suar. *t. 4. de Relig. tract. 8. lib. 1. c. 9. n. 12.*

Quar. 6. An dentur aliæ causæ, ob quas moniales possint absque licentia egredi è clautura.

Resp. Quod sic; scilicet, si monialis esset iniuste damnata ad perpetuum carcerem; secus verò si esset iuste detenta, nam tunc teneretur proprii delicti subire pœnam, nisi forte adeo malè tractaretur à cultode, ut denegaretur cibus, vestitus, aut ignis, seu necessaria ad vitam sustentandam. Ita Doctores citati à Sanch. *l. 6. c. 8. n. 14.* Vel nisi ageretur de vitanda mutilatione, aut morte violenta infligenda vel per iudicis sententiam, aut de seculari asserunt Lessius, & alii cum D. Thoma vel per injustam hostis aggressionem, ut in puncto firmant Sanch. & Tamb. *disp. 20. q. 7. n. 2.* qui pariter docet *disp. 19. q. 5. ad 8.* esse licitum egressum, si periculum vitæ certò imminet Moniali ob graves molestias, & vexationes, quas iniuste patitur, & habere non potest Episcopum, aut Superiorem, à quo lublevetur, quia hoc esset veluti ab extrinseco occidi; & hoc extendit etiam ad casum, in quo monialis effecta gravida timeret cum famæ propriæ, ac monasterii, etiam vitæ iacturam. Ratio in omnibus prædictis casibus est, quia jus naturæ cuique competens ad conservandâ

M 6 vitam,

vitam nullo religiosorum voto abdicatur. Huius doctrinæ subscribit etiam Del bene de Immunit. Eccles. l. 2. c. 19. *dub. 17. ubi n. 7.* assignat discrimen, quare licitus sit egressus, quando periculum vitæ est ab extrinseco, non autem ab intrinseco; nam in primo casu periculum facile vitatur per fugam, non sic in secundo; cum enim sit intrinsecum, comitatur ipsam monialem, & sic per fugam non cessat, unde viget semper obligatio certa de clausura.

Quar. 7. An monialis possit egredi ad habendam curam nepotum omni auxilio carentium.

Resp. Non posse, nisi summi Pontificis licentia interveniente: Sac. Congr. apud Armend. in *Addit. lib. 2. tit. 10. lib. 7. de Relig. n. 105.* Neque ad habendam curam consanguineorum infirmorum, Tamb. & Bonac. *ubi supra.* Neque ad succurrendum in extrema necessitate parentibus, aut filiis; & si alii contrarium sentiant, cum in tali casu quam maxime urgeat jus naturæ, & obligatio charitatis. Ita del Bene *loc. cit. dub. 21.* advertit, quod in casibus monialis egreditur sine licentia, tenetur postea id Superiorem significare. Quod intellige, si possit, & duret egressus; quia egressu adhuc durante, potest Superior illum emendare, si causam, cuius cognitio pertinet ad ipsum, non approbat. At non tenetur, si iam egressus cessavit. Vide Bonac. *de claus. q. 1. punct. 8.* ubi notat, monialem ad tempus legitimè egressam teneri statim redire finito negotio, ad quod exiit; quia cessante causa concessionis egressus, cessat concessio. Hoc autem præceptum de statim redeundo, cum sumus in moribus, moraliter est intelligendum, ita ut monialis illud non violet, si per unum, vel alterum diem alicubi moretur, vel ad clau-

ela usuram rediens in itinere aliò divertat ad vilendam imaginem sacram, cognatam, vel amicam. Ita del Bene *loc. cit. dub. 20. n. 4.* alios citans.

Quar. 8. An monialis possit egredi, ut sit Abbatissa alicujus monasterii, & ob alias similes causas.

Resp. Ex communi Doctorum affirmativè; discrepant tamen in hoc, quod eorum aliqui censent licitum esse egressum cum sola Ordinarii, & Prælati Regularis approbatione, & consensu, nulla Sedis Apostolicæ, & Sac. Congregationis interveniente facultate, quia hic etiam, sicut in casibus in cit. Constat. S. Pii V. expressè, militat ratio boni communis Religionis, ad quam spectat bonam Prælatam præficere. Requirit tamen, quod iste transitus fiat ad monasterium ejusdem ordinis, & habitus. Et ita tenent decem & septem Doctores apud del Bene *loc. cit. dub. 14.* qui ad eandem rationem asserunt posse concedi monialis egressum, ut sit Magistra Novitiarum, quin, & ut præsit portæ, vel rotæ in alio monasterio similiter ejusdem ordinis, & habitus; immo ad novum monasterium ejusdem ordinis fundandum, vel etiam reformandum. Alii verò sustinent in supradictis casibus non licere egressum absque Sedis Apostolicæ, vel Sac. Congregationis licentia; & ita docent Savar. Zerola, Barbof. Tamburin. & Diana ex pluribus Sac. Congregat. declarationibus, & ita absolutè est observandum præcipue ex Decreto Pauli V. *sub die 27. Decembris 1617.* publicato, & generalibus Ordinum Procuratoribus intimato. Unde neque causa correctionis sine tali licentia possunt transferri de uno monasterio ad aliud,

278 *De Clausura quoad Monial. egress.*
aliud, quamvis in primo corrigi non possint cognatorum timore, vel alia simili causa. Quod si aliqua monialis sit ad eum incorrigibilis ut in nullo monasterio correctio sperari possit, non per hoc erit ejicienda, saltem inconsulto Pontifice, utpote quid novum, & inusitatum, atque adeo scandalum generans: quapropter in tali casu carceri potius, ne alias inficiat, includi debet, quam cum tanto scandalo, & prejudicio boni communis monasterii expelli, idque ex Sac. Congregat. in una Redoven. 1617 & altera 1603. sentiunt Barbol. Gavant. Lezan. & Riciul. qui advertunt, quod monialis, causa foundationis, reformationis &c. egressa possit de consensu utriusque monasterii finito negotio ad primum monasterium redire, etiam si socia, cum qua egressa fuit, redire nolit.

Quer. 9. An moniali concedi possit egressus ad strictius monasterium.

Resp. Possit, & hoc ex declarationibus Sac. Congreg. quæ in una Nanaten. 1613. & in una Rodonen. 1617. expressè decernit, quod non obstante rigorosa clausura monialium, possit adhuc monialis, servatis servandis, transire de una religione ad aliam, at in casu, quo transeat, debet in Religione ad quam transit, Novitiatum facere, & professionem emittere. Ad talem egressum requiritur Ordinarii, & Superiorum licentia, quæ sufficit si sit petita, licet non obtenta, sicuti de religiosis viris dicitur, ita Del Bene ubi supra dub. 19. num. 7. Quod tamen non videtur admittendum, quia hic non agitur de egressu simpliciter, sed de egressu qualificato obligatione clausuræ, ad quam requiritur dispensatio, & licentia, quæ licet possit concedi ab Episcopo, consultius tamen est, ut petatur à Sac. Congregat.

Cap. 7. §. 9. 279
gregat. ut advertit Barbol. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 44. num. 76.

In hujusmodi translatione sequentes sunt observandæ conditiones, videlicet quod antequam monialis è primo monasterio egrediat, aliud sit paratum, in quo benevolas habeat receptrices, & etiam capitulariter, & per secreta iustitiam recipiatur; deinde ut dotem solitam ad alios prestari solvat, & spes illi auferatur ad primum monasterium redeundi; insuper quod translatio fiat comitantibus matronis consanguineis gravibus ab uno ad aliud monasterium, recta via, absque diverticulo, ac nullibi pernoctetur, nisi causa hospitii, idque nonnulli apud honestas personas, ut plures fuit observatum ab eadem Sac. Congr. & præcipue in una Nanaten. 16. Januarii 1615.

Quer. 10. An monialis, quæ à monasterio aufugit, timens iustè, ac probabiliter à monialibus sui monasterii mortem sibi veneno inferendam, possit transire ad aliud monasterium diversæ regulæ, etiam laxioris.

Resp. Affirmativè. Nam cum in præfato monasterio tutè manere non possit propter odia, & persecutiones, neque minus monasteriis ejusdem Ordinis absque modestia vivere queat propter infamiam, & pudorem, quo continuo suffunderetur, cumque in aliis monasteriis diversi Ordinis tranquillam cum ingenti bono, & augmento spiritali vitam absque animi sollicitudine ducere possit, utique licita est translatio etiam ad Ordinem laxiorem, ob majus boni spiritalis, quod præcipue attendi debet. Ita D. Thom. 2. 2. qu. 1. 29. ar. 8. & cum eo Suarez. Quare injuncta prius moniali penitentia salutari, cum obligatione relinquendi dotem priori monasterio, & solvendi novam secundo, hujusmodi translatio indulgen-

280 De Claus. quoad Monial. egres.
da videtur. Atque ita resoluit Sac Congregat
Episc. in una Messanen die 29. Aprilis 1603. & in
una Gesuranguilana transmissis 1636. teste Pigna-
tel. t. 1. consul. 120.

Quar. 11. An casu quo totum aliquod monasterium de novo constructum, talis translatio fieri possit inconconsulta Sede Apostolica.

Resp. Non posse, & hoc ex praxi Sacre Congregationis, quæ in huiusmodi casibus solet ex pressè hanc facultatè concedere, ut cum aliis observat Cassianus v. Clausuran. 197. Nihilominus non desunt oppositè sentientes ex Barbosa. alleg. 102. n. 27. cū ibi relatis, & colligunt ex quad declaratione Sac. Cong edita 17. Julii 1615. in qua habetur, quòd auctoritas Sedis Apostolicæ requiritur tantum ad constructionem novi monasterii, non verò in monialium translatione; unde eo ipso quòd intervenit in constructione, non est opus alia facultate in translatione, quia hæc consequitur ad constructionem, quare subintrat regula, quòd concessio principali, conceduntur ea omnia, quæ veniunt in consequentiam ad ipsum. Cap. prudentiam, §. si vero de off. de leg. Hoc autem est conforme dispositioni Concilii sess. 25. de Regular. cap. 3. ubi statuit, quòd monasteria Sanctimonialiū extra mœnia urbis, vel oppidi, curent Episcopi, vel alii Superiores, si ita videbitur expedire, ut ad nova vel antiqua monasteria intra urbes, vel oppida reducantur. Hæc autem translatio, nisi nova monasteria erigantur, fieri debet ad monasteria ejusdem ordinis; applicatis ipsis redditibus monasterii translatis, ut refert decilum Zerola part. 1. Prælix. v. Monialis. An autè Episcopi possint monasteria exempta transferre, affirmat Veims, consil. 25. num. 47. quia etiam ipsa quoad clausuram sub-

subduntur Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegato.

Quar. 12. An monialis cum licentia egressa ad curandam infirmitatem, & intra domum privatam inclusa, violet clausuram, si huc; & illuc vegetur.

Resp. Non violare. Ita Navar, Sanch. & Tarabur, quia monialis non ligatur lege clausuræ nisi intra proprium monasterium; & cū obligatio clausuræ sit odiosa, ultra limites monasterii non est extendenda. Si tamen Superior monialis in domo privata commoranti prescribat clausuram, tunc eam tenetur etiam in privata domo servare, quia tale præceptum est à Superiore potente clausuram indicere.

Quar. 13. An liceat mittere extra clausuram moniales converlas ad quæritandas elemosynas.

Resp. Doctorum aliquos concedere, alios negare, ut videre est apud Donatum rer. Regular. t. 4. tract. 3. qu. 18. Consuetudini standum esse non dubito, observatis tamen conditionibus per Sac Congregationem prescriptis, in mirum. Quòd conversæ extra casum quæsiuandi non egrediantur, neque ad alia monasterii negotia peragenda. Saltem binæ simul incedant, sint etatis non minus annorum quadraginta, & vitæ exemplaris, bonæ; & adicationis. Extra monasterium nullo modo pernoctent, neque extra Civitatè, terras, & loca, in quibus monasteria consistunt, egrediantur, nisi ex loci angustia; & paupertate secus Episcopo vel ministro provinciali visum fuerit esse necessarium. Quòd si hac de causa necesse eis fuerit extra monasterium pernociare, non nisi in domibus personarum probatæ vitæ, & famæ hospitentur.

§. X.

De Clausura quoad accessum
Extraneorum.

Quar. 1. **Q**uid importet de suo formali accessus ad monasteria interdictus.

Resp. Duo copulativè importare, videlicet locum, ad quem fit accessus, & collocutionem. Ita ex Januario *de casib. reserv. res. 29. num. 15.* & Pace Jordanotom. 2. lib. 7. tit. 12. num. 57. & desumitur ex Sac. Congregationis decretis editis jussu Sixti V. anno 1590. & Urbani VIII. anno 1623. in quibus de accessu, & colloquio semper copulativè fit mentio. Neque valet, quòd accessus ad monasteria non prohibetur per se, sed tantùm ut medium ad locutionem, unde tota ratio prohibitionis consistit formaliter in sola locutione, atque adeò, id, quòd formalitèr prohibetur, est sola locutio. Nam falsum est, quòd accessus ad monasteria non prohibetur per se, sed tantùm ut medium, quia non tam ex accessu possunt oriri verba turpia, quæ spectant ad locutionem, quàm ex colloquio factus in honesti, qui pertinent ad accessum. Cum igitur finis Sac. Congregationis fuerit utrumque præcavere, dicendum est, utrumque per se prohibuisse; sed quia prohibuit copulativè, idèò utrumquæ ad violandam legem, utpote penalem, necesse est intervenire.

Hinc est, quòd qui tantùm accedit, sed non loquitur, vel tantùm loquitur sine accessu non facit contra legem, nec pœnas incurrit, quia ad has contrahendas debent concurrere omnes qualitates à decretis requisitæ, cap. 1.

de

de homicidio in 6. & notant Jo. Andreas *ibid.* per illum textum, Iul. Clar. *lib. 3. §. fin. qu. 83. num. 9.* Quare locutio cum monialibus in domibus propinquis non comprehenditur sub prohibitione. Diana *part. 3. tract. 2. res. 48.* Tamburin. Lezana, Januar. contra Merol. & Pasqual. in *Lauret. num. 1124.* Neque vi dictæ prohibitionis est interdictum scribere monialibus, non quia scribere non fit formaliter loqui, sed quia deficit ratio accessus. Ita Riccius, Barbosa, Januar. Tamburin. & alii. E contra verò contra prohibitionem facit, qui loquitur per nutus, & signa; quia ex una parte adest ratio accessus, & ex alia intervenit etiam locutio, nam verè explicat moniali suos internos conceptus, in qua manifestatio consistit formaliter locutio, in nullo refragante, quòd talis manifestatio fiat per nutus, non verò per verba, quia differentia se tenet penes modum, non penes substantiam. Ita Grassius, & plures alii, quos refert, & sequitur Philippin. *de Privileg. ignorant. in Append. ad cap. 4. num. 284.*

Rursum non facit contra prohibitionem, qui loquitur cum moniali idiomate ab ipsa non percepto, quia deficit collocutio; non enim dicitur loqui cum moniali, sed loqui coram ipsa, nam locutio, ut sit completa, debet transmittere conceptus loquentis ad audientem, & eos illi communicare, quò secluso, non habetur formaliter locutio. Ita Merol. Pasqual. *no. 1120.* & Januar. qui addit, quòd si quis loquatur per intermediam personam, non facit contra prohibitionem, nam tunc explicat suos conceptus alteri, & hic moniali. Hoc tamen non approbat idem Pasqual. quia si locutio esset directa ad monialem, verè ipsam alloqueretur, & finis ipsius esset communicare

suos

suos sensus moniali, & solum esset facere fraudem legis, & proinde legem violare. Ita Grassi & Lezana in *Sum. v. Moniales* 20. Quod pariter dicendum est de eo, qui loqueretur cum moniali, ipsa nihil respondente, quia finis legis est tollere commercium locutionis, quod habetur, siue monialis respondeat, siue non: secus dicendum, si monialis loqueretur, religiosus vero nihil responderet, quia non est prohibita auditio, sed locutio. Pasqual. *loc. cit. num. 1123.*

Quar. 2. An alloquentes cum Monialibus sine licentia peccent mortaliter.

Resp. Attentis tantum antiquis iuribus; de quibus infra 9. c. & præcisâ particulari Episcopi prohibitione, Clericos, & Laicos sine iusta causa, & legitima licentia semel aut iterum accedentes ad colloquendum peccare venialiter, docent Llamas, Manuel, & Navar. & Sanch. in *sum. lib. 6. cap. 16. n. 119.* mortaliter vero si frequentent, dummodo tamen præcesserit monitio Episcopi præceptiva, qua deficiente, sicut cessat contumacia, ita deficit etiam peccatum, nisi ex tali frequentia confluat scandalum, aut finis aliquis turpis admisceatur, quæ circumstantiæ difficillimè possunt à frequentia separari. Et ideo frequentem colloquationem adolescentium cum moniali raro à mortali excusat Castropal. p. 3. de *vet. relig. obed. disp. 4. p. n. 11. n. 9.*

Verùm tam Clericos, quam laicos mortaliter peccare absolvet, & sine ulla distinctione sustinent Rodriq. Miranda Bonac. *part. 3. n. 1. qu. 3. de claus.* & alii. Qui à fortiori idem asserunt de Regularibus contra Bordon. in *Cons. Regul. ref. 7. num. 81.* Delbene t. 1. de *immunit. cap. 14. dub. 5. n. 25.* Siquidem Sac. Cong. prohibet tanquam aliquid grave, & imponit

transgressoribus poenam valde gravem: quæ non solet imponi nisi pro peccato mortali, ut notant communiter Doctores. Unde hanc sententiam sustinent Merol. Cortolan. Naid. & alii penes Pasqualig. *loc. cit. n. 1117.* Quod etiam declarat Sac. Cong. *sub die 1. Julii 1666.* teste Duardo *lib. 3. in Bulla Cæsar. §. 8. q. 2. n. 27.* Et hoc habet locum etiam si locutio sit de rebus indifferentibus, quia finis legis est tollere commercium presentiale propter periculum, quæ inde oriri possunt, hoc autem commercium exercetur in quacunque locutione, de quacunque materia sit, & proinde militat semper eadem ratio finalis. Neque valet quoddam lex ista, ut potè fundata in præsumptione colloqui ad malum finem, & in periculis annexis tali colloctioni, cesset obligare, cessantibus periculis, & prædicta præsumptione. Lex enim semper obligat, quamvis in aliquo casu non adsit periculum, quod intendit vitare, quia non cessat finis adæquatius ipsius. Unde matrimonium clandestinum semper est invalidum, quia in modo illo contra hendi præsumitur, seu iudicatur periculum esse fraudis, est quod in hoc, vel illo casu particulari nullum sit huiusmodi periculum; semper enim verum est dicere, talem contractum sic factum esse periculosum.

Quar. 3. An detur parvas materiæ, seu colloctio ad breve tempus excusans à peccato mortali.

Resp. Quamplures Doctores parti affirmativæ adherere, inter quos Grassi, & Diana. Siquidem non magis obligat lex humana, quam obliget lex divina; si igitur in transgressione legis divinæ datur parvas materiæ excusans à mortali, debet etiam admitti in transgressione legis humanæ. Discrepant

286 De Clausura ad accessum Extraneorum.
tamen in assignando, quænam in hoc casu cen-
fenda sit parva materia. Graffius putat, tran-
seunter moniale salutare, & parum colloqui
esse parvitatem materiæ. Quartus quadran-
tem horæ, Diana spatium unius Milere in
materia parva constituunt. Hæc tamen sen-
tentia de parvitate materiæ omnino est rejici-
enda, sicut eam rejecit speciali suo decreto
Sac. Congregatio Concilii, Clemente IX.
approbante, eoque sequentis.

Die 1. Maji 1669. Sacra Congregatio Eminen-
tissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium
Concilii Tridentini interpretum, Habita notitia,
quod nonnulli Regulares absque licentia crates
monasteriorum Monialium adire, & frequentare
non dubitent, pretendentes non esse interdictum
per breve tempus, etiam usque ad quadrantem
horæ cum dimidio, quod horologio aranario ali-
quando mesuntur, moniales, aliasque perso-
nas intra clausuram existentes alloqui, & hanc
opinionem tanquam tutam affirmant, disseminant
& forsitan etiam evulgant, proprias graviter
illaque antes conscientias, scandala confortes,
ad hujusmodi perniciosos errores eliminandos,
opinionem prædictam improbandam, rejiciendam,
ac damnans declaravit. Regulares cujuscunque
ordinis, militiæ, Societatis, Congregationis,
& Instituti, etiam de quibus specialis mentio
foret habenda, qui ad monasteria monia-
lium, quanvis ab Ordinarii jurisdictione quo-
modo libet exempta, & etiam ipsis Regularibus
subjecta, vel alias speciali mentione digna, abs-
que legitima facultate accedunt, colloquendo
etiam per quocunque modicum temporis spatium
cum monialibus, aut aliis intra clausuram de-
gentibus, peccare mortaliter, eosque sub excom-
municationis, privationis vocis activæ, & passi-
væ, aliisque contra Regulares accedentes sine li-
cen-

Cap. 7. §. 10. 387
tentia ad monasteria monialium, statuti panis,
posse ab Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ de-
legato coerceri. Et die 7. Junii ejusdem anni facta
relatione SS. Domino Nostro, Sanctitas sua præ-
sentem declarationem approbavit, ac typis dari,
servarique iussit.

Non desunt tamen Doctores aliqui recen-
tiores, inter quos Amænus, oppositum do-
centes etiam post dictam declarationem, moti
hac ratione, quod, cum finis legis collo-
quium prohibens sit pericula, & scandala
præcavere, ut clarè defumitur ex illis verbis
scandala confortes, tunc solummodò collo-
quium, etiam intra modicum temporis spa-
tium, erit prohibitum sub gravi, quando gra-
viter ad veritatem fini intento à lege, atque
adeò tunc solummodò erit peccatum mortale
quando connectitur cum periculis, & scan-
dalis, quæ ex iplo, etiam intra modicum tem-
pus, possunt oriri.

Totum hoc confirmant paritate rationis.
Nam quando lex prohibet incedere noctu
cum armis per civitatem: non prohibetur in-
cessio noctu præcisè, sed incessio cum armo-
rum delatione conjuncta, quia sub illa tan-
tùm ratione ad veritatem fini intento à lege,
Ergo pariter quando prohibetur collocutio
etiam ad modicum tempus, non prohibetur
collocutio præcisè, sed quatenus connectitur
cum periculis, & scandalis, quia sub hac tan-
tùm ratione ad veritatem graviter fini legis.

At prædicti Doctores nullatenus sunt audi-
endi. Cum enim Sac. Congregatio in alijs de-
clarationibus, præcipiè in declaratione infra
referenda, declaraverit, Regularibus pro-
munere prædicationis obeundo missis ad crates
prohibitum esse sub mortali, nec non cen-
turi, & pœnis, immediatè post cum moniali-
bus

bis immiscere sermones cum quæstionibus, & dubiis spiritualibus, aut materiis ipsius confessionis, in quibus nulla ratio scandalii, aut periculi reperitur, signum est, quòd collocutio non est prohibita tantummodò ex suppositione periculi, vel scandalii, sed absolute, quia lex intendit omnino tollere commercium præsentiale, quod per quamcumque colloctionem etiam ad modicum temporis spatium exercetur. Tum quia non spectatur, quale scandalum, aut periculum sequatur, uno contraveniente, sed quale si à multis, & communiter fiat. Sanch. in Sum. lib. 1. cap. 4. n. 3.

Quar. 4. Quo iure sive sæcularibus, sive Regularibus prohibetur accessus ad monasteria monialium.

Resp. Esse prohibitum iure antiquo. *Cap. Monasteria de vita, & honest. Cleric. & Cap. periculoso de statu Regular. in. 6.* Idem specialiter prohibetur Religiosis. *Cap. definitivimus 18. qu. 2.* & extant duo decreta, unum sub Sixto V. *Nonis Maii 1590.* alterum sub Urbano VIII. *duodecimo Kal. Decemb. 1623.* Advertendum tamen est, quòd prohibitio colloquendi moniales non solet comprehendere sæculares conjunctos in primo, vel secundo gradu, *Perusina 18. Januarii 1618. Menopolitana 6. Maii. 1625.* excepto casu, in quo ex constitutionibus Monasterii, vel speciali Episcopi decreto prohiberentur etiam conjuncti in primo gradu moniales alloqui sine licentia, quæ tamen, nisi aliud obstat, ipsi concedi debet ad annum pro alloquendis monialibus sibi conjunctis semel in mense, *Vernana 10. Februarii 1599.* Concessa licentia semel in mense, non est necesse, quòd inter unam, & aliam visitationem transeat mensis integer, sed poterit accedere v. gr. die 27. Aprilis, deinde die secunda Maji dumò

modò nec in Aprilis, nec in Majo, alia vice accedat. Sanchez.

Quar. 5. An prohibito alloquendi moniales extendatur ad Abbatissam.

Resp. Doctores aliquos negare. Ita Lezana, Tambur. Januar. & Zambel. penes Pasqual. *loc. cit.* Cum enim sit lex odiosa, monialium non venit Abbatissa, & quidè rationabiliter, quia, cum Abbatissa sit persona gravis, provectæ ætatis, & probatæ, vitæ, cessant quoad ipsam illa pericula, propter quæ est facta prohibitio. Oppositum tamen tenendū cum Merol. Megalio, & Squilant. præcipuè ob decretum supracitatum Sixti V. in quo prohibetur allocutio non solum cum monialibus, sed etiam cum qualibet alia persona intra claustra degente. Dicitio qualibet est universalis, & omnes comprehendit, etiam illos qui alias non comprehenderentur, ut per Seraph. *decis. 980. n. 8.* & censuit Rota *diversar. decis. 791. n. 10. p. 1.* etiam in materia odiosa, & stricte interpretanda, *Calderin. cons. 1. de consanguin. & affinit. Aym. cons. 118. n. 12. Rota divers. decis. 223. n. 9. & 28. part. 1.* Consequenter comprehenditur etiam Abbatissa. Quod expressius habetur ex Constitutione Alexandri VII. *Sacro-sancti*, in qua aperte declarat, quòd sub nomine monialiū in hac materia locutionis veniunt *Abbatissa, Priorissa, aut Officialis monasterii.*

Nec subsistit responso Potestati. in *exam. consel. 1. p. 2. n. 1477.* scilicet quòd dicta Constitutio utpote edita pro quiete monialium Urbis, prohibet tantum allocutionem cum Abbatissis, Priorissis, & officialibus monasteriorum ejusdem Urbis, extra quam non est extendenda, cum sit odiosa. Nam respondetur, quòd, licet specialiter dispo-

nat de monialibus Urbis, attamen, quia materia de qua, scilicet collocutio, & hnis ob quem disponit, scilicet quibus monialium est communis tam monialibus Urbis, quam extra Urbem, utraque comprehendit. Nam communitas materiae, & ratio legis facit, quod dispositio specialis efficiatur generalis, l. regula, §. si quis, ff. de iur. & fac. ignor. & notat Bart. *ibid.* Alex. in l. si pupil. ff. de verb. obligat. Decius *conf.* 451. in fin. Cravet. *conf.* 273. num. 3. Surd. *conf.* 53. num. 6. etiam in odiosis, & pñalibus per extensionem comprehensivam, ut docent Imol. in cap. 1. de temp. ord. in 6. Gemin. *ibid.* Panorm. in c. fin. num. 10. de rescript. & alii apud Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 42. num. 4.

Quar. 6. An dicta prohibitio efficiat Episcopos extra suam dioccesim commorantes.

Resp. Si loquamur de prohibitione facta in Constit. Bonifacii VIII. relata in cap. periculoso, & innovata per Concil. Trident. sess. 25. de Regul. cap. 5. dicendum est afficere etiam Episcopos, & Prælatos, immo etiam Cardinales, extra dioccesim commorantes, ut probat Donatus in Praxi 1. 4. tract. 5. quæst. 21. & 24. ubi tamen subdit, quod prædicti loquendo cum monialibus sine licentia, expressa, seu præsumpta licentia Ordinarii scientis, & non contradicentis, possunt excusari. Si verò loquamur de prohibitione Ordinarii contra alloquentes cum monialibus subiectis, non subijci tali prohibitioni, neque pñis in ipsa contentis, defendunt Grass. & Diana, quia dicti Episcopi, & Prælati sunt exempti ab omni iurisdictione Episcopi loci, ad quem divertunt. Nihilominus probabilis est oppositum, tutius in conscientia, & in praxi servandum. Ita Doctores relati, & appro-

approbati à Philippin. de Privil. ignor. in append. cap. 4. n. 269. Quia Episcopus, & Archiepiscopus in alieno territorio censentur ut privatæ personæ; ex Panormit. Ancharan. Hostien. & aliis; unde tenentur, sicut quælibet alia persona, locorum leges servare, & sic tenentur ad jejunia, ac festa, aliisque omnia pro bono communi, & salute animarum ab aliis Episcopis in eorum dioccesibus indicta. Preter quàm quod Episcopus dicecesanus in casibus concernentibus monialium clausuram quoad personas exemptas procedit ut Sedis Apostolicæ delegatus, undè ejus auctoritas extenditur ad omnes personas quovis titulo in sua diocesi reperitas. Quod authenticè fuit declaratum a Sac. Congreg. in Baren. 20. Maii 1619. quâ declarationem per extensum refert Navar. Sum. Bull. p. 1. com. 43. n. 10.

Quar. 7. An Prælati regulares tuta conscientia possint accedere ad loquendum cum monialibus, etiam non subditis.

Resp. Affirmativam sententiam sustineri ab Antonio à Spiritu Sancti. in direct. regul. tract. 4. disp. 4. sess. 1. n. 20. hac ratione, quod talis accessus nullibi est prohibitus Prælati regularibus; nam neque cap. periculoso de statu regul. in 6. neque Tridentin. sess. 25. c. 5. de reg. neque Decretum Sixti V. loquuntur de Prælati, sed de religiosis particulatibus. Et cap. Monasterium de vita & honestate Clericorum loquitur de Clericis, quorum nomine in odiosis non veniunt Prælati. Negativè tamen reolvendum; quia Prælati regulares respectu monialium sibi non subditarum censentur, ut privatæ personæ; sicut de Episcopis, & Archiepiscopis in alieno territorio supra notavimus: cadunt ergo sub prohibitione generali sicut quilibet religiosus privatus.

Quar. 8. An Ecclesie Cathedralis Canonici cum monialibus colloquentes afficiantur censuris, & aliis penis latis ab Episcopo, si illi in dicto non sint specialiter expressi.

Resp. Videtur quod non; quia Canonici Ecclesie Cathedralis sunt personæ speciali nota dignæ; vocantur enim Clerici primi gradus. Innocen. in cap. sedes num. 2. de rescript. & dicuntur pars corporis Episcopi, & Ecclesie, cap. novit, & cap. quanto de his que sunt à Pralat. sine cons. capit. Et in pluribus æquiparantur dignitatibus obtinentibus, ut in c. statutum in prime. de rescript. in 6. Neque carent honore, & præminentia, c. quamvis, §. quamquam de prob. lib. 6. Et proinde non comprehenduntur sub prohibitione, nisi in specie exprimentur.

Quod à fortiori procedit in Canonicis Capituli exempti, ut ex Marco Vidal in Arta vital. de monial. inquisit. 2. n. 29. ubi ex alio capite illos liberat à censurarum incurfu, videlicet ratione exemptionis à iurisdictione coercitiva Episcopi. Nam ex Trident. sess. 25. cap. 6. de reform. 12. Episcopus sine Capitulibus adjunctis non potest iuridicè procedere contra Canonicos exemptos quoad penas propter delicta infligendas.

At resolvendum affirmativè; quia Canonici uti singuli sunt personæ privatæ, nec dici possunt in dignitate constituti, ut tradit Bald. in cap. pastoralis sub n. 3. versic. canonici autem de offic. deleg. cum aliis adductis per Pacia de probat. lib. 3. cap. 27. num. 101. atque adeo non sunt speciali nota digni. Et quatenus etiam tales essent, & proinde fruerentur privilegio, ut non comprehenderentur sub clausulis generalibus quantum ad odia, & rigores, adhuc in præsentia dicentur comprehendi.

hensi, ut in terminis allocutionis firmat Sperel. decis. 21. num. 58. Quia, quoties agitur de animarum præiudicio, etiam in prenalibus, & odiosis admittitur extensio. Panor. in cap. ex tenore num. 6. Jason. Gravet. Roda, Quaranta, & alii relati à Sperel. loc. cit. Et quia Episcopus, ut supra innuimus, in hac materia procedit ut Sedis Apostolicæ delegatus, omnes liberi subijcit, etiam privilegiatos, & exemptos.

Quar. 9. An in illis dicecesibus, in quibus collocutio prohibetur sub excommunicatione Ordinario reservata, pueri, & puellæ impuberes tali pena afficiantur.

Resp. Affirmat Grassius, dummodò sint doli capaces, quia sicuti possunt mortaliter peccare, sic etiam possunt censura puniri, que fertur in peccatis delicti. Negant probabilis Bonacina, Diana, & alii, quia respectu eorum, qui annos pubertatis nondum attingerunt, cessat causa finalis prohibitionis, quæ est, ut vitetur occasio luxuriandi, quod non potest habere locum in impuberibus, ut expressè colligitur ex cap. pueris 1. de delict. pueror. An autem pueri in dubio, an ætatem expleverint; peccent colloquendo cum monialibus, & excommunicatione ligentur, negant Diana, & Quartus, quia in dubio melior est possidentis conditio, pro libertate autem pueri stat possessio.

Quar. 10. An Advenæ, & Peregrini ligentur excommunicatione lata ab Ordinario contra huiusmodi alloquentes.

Resp. Negant Diana, Januarius, & Delbene, quia Peregrini, & Advenæ non subijciuntur iurisdictioni, & legibus loci, in quo obiter reperiuntur, & per quem transcut, quod patet ex Cap. à nobis 1. de sent. excomm.

ubi habetur, exteris firantes in diocesi, in qua furtum est prohibitum sub pœna excommunicationis ipso facto & c. in hanc non incidere, cum non sint de iurisdictione Episcopi excommunicantis. Distinguit Donatus in *Praxi tom. 4. tit. de Accessu ad Monial. tract. 6. q. 22. n. 8.* & admittit hanc opinionem quoad monasteria immediatè Episcopo subiecta, non verò quoad exempta, quia quoad prima Episcopus procedit potestate ordinaria, cui non subduntur Advenæ, & Peregrini; quoad secunda verò procedit auctoritate Apostolica delegata, secundum quam sibi subijcit etiam Advenas, & Peregrinos, quia edicta condita ab Episcopo cù tali facultate censentur condita ab ipso Pontifice, cui omnes Christi fideles in his, quæ spectant ad bonum animarum, tenentur ubique obedire. Ego absolvi, & sine limitatione cenfeo. Advenas, & Peregrinos ligari excommunicatione lata ab Ordinario contra hujusmodi alloquentes, sive in monasteriis exemptis, ob rationes adductas à Donato, sive in immediatè subiectis, quia Episcopus non tantum procedit auctoritate Apostolica delegata quoad loca, sed etiam quoad personas, ut patet ex declarat. Sac. Congregat. in *Baren. 20. Maii*, superius adducta. Unde ratione talis potestatis subijcit sibi personas independentes à loco, & per consequens ligantur excommunicatione. Adde, quòd etiam si non recurratur ad potestatem delegatam, Peregrini, & Advenæ subduntur legibus loci, ut habetur in *cap. consilium de observat. juniorum* & *Gloss. ibi*, & docent Pontius, Meroll. Moltesius, aliiq; permulti.

Quar. 11. An afficiantur supradicta excommunicatione sæculares colloquentes cum monialibus exemptis.

Resp.

Resp. Visum est aliquibus, non affici, quia locus exemptus, & locus extra diocesim æquiparantur. Nihilominus oppositum asserendum; sive in edicto fiat mentio de monasteriis exemptis, ut tenent Rolland. Genuen. & Belloch. sive nulla fiat mentio, ut tenet Barjola. Quia, ut diximus in superiori responsione, Episcopus in ordine ad clausuram exemptarum procedit ut Sedis Apostolicæ delegatus. Vide *Dianamp. 10. tract. 14. res. 50.* ubi utramque sententiam vocat probabilem; at verior est secunda, quod novissimè declaravit Sac. Congreg. in *Urbinate. die 10. Maii 1663.* in *Viterbien.* quam referemus in responsione sequenti.

Quar. 12. An Regulares, & moniales exemptæ, si de ipsis mentio fiat, afficiantur censuris, & penis ab Episcopo indictis contra alloquentes sine licentia.

Resp. Affici; habetur in *Viterbien. die 26. Junii 1627.* his verbis: *Sacra Congregatio & c. sequens censuit, Episcopum ad clausuram custodiendam etiam in monasteriis Regularibus subiectis posse excommunicationis latae sententia pœnam sibi reservata imponere circa aperitionem ostii clausurae extra casus indigentia, nec non circa accessus & colloquia cum monialibus, ac dictam excommunicationem ligare nedum Regulares accedentes, verum etiam moniales, si de ipsis mentio fiat, adeò ut Superior Regularis ab eadem excommunicatione absolvere nequeat.* *Cap. Monasteria de vita, & honestat. cler.* Limitant hanc responsonem Sanchez, Barbosa, & Tamburin. *disp. 25. quest. 9.* & volunt, affici Regulares exemptos; sed non privilegiatos; non verò exemptos simul, & privilegiatos; & pro hujus distinctionis fundamento afferunt quamdam declarationem Sac. Congr.

N 4

6. April

9. Aprilis 1583. quæ sic habet; *Regulares ad-
antes monasteria monialium sine licentia Episcopi
incidunt in penam excommunicationis, quam
Episcopus suo edicto proposuit, nisi Regulares illi
habeant ex privilegio, quod non possint excom-
municari, & tunc debent puniri à Superiori-
bus alia pena.*

*Quar. 13. An eadem censura afficiatur,
qui consulit, vel cooperatur, aut iuberet
terius accessum.*

*Resp. Negativè, quia pena lata est con-
tra accedentes, & cum simus in odiosis, non
est extendenda ad consulentes &c. Famulus
tamen missus, quia propriè accedit, censu-
ram incurrit, nisi fortè ipsi imminet grave
damnum, si non obtemperet domino præci-
pienti, quia in tali casu ratione metus caden-
tis in constantem virum non incideret in ex-
communicationem, quia leges ecclesiasticæ
non obligant cum tanto rigore; non tamen
excusaretur à culpa contra jus naturale. Ita
Diana, & Delbene 2. 2. cap. 14. dub. 5. sect. 3.
n. 4. ubi concludit, quod fortasse esset ab-
solvendus ad cautelam.*

*Quar. 14. An dicta censura afficiantur pau-
peres ostiatim medicantes accedentes ad mo-
niales causa quærendi elemosynam.*

*Resp. Non affici, quia rationabiliter præ-
sumi potest Ordinariorum licentia, cum in
tali casu non militent rationes, ob quas indi-
cta est præfata prohibitio. Et ob hanc ratio-
nem excusari fortasse possunt famuli, & fa-
mule accedentes ad moniales, ut ipsis dese-
rant sanguineorum munuscula, maximè
quoad illa monasteria, in quibus non perfe-
ctè servatur vita communis, cum enim di-
ctæ moniales multis indigeant, opus illis est
extra quærere, & recipere, quod tam frequen-*

quenter habere non possunt per proprios in-
servientes; unde præsumendum est, Præ-
latos tacite consentire; quod per exteros
hoc præstetur. Atamen incipienda est
cujuscumque loci consuetudo; & servanda li-
centiam accedendi ad moniales tam exem-
ptas, quam non exemptas.

*Resp. Videantur quæ diximus supra hoc
capite §. 2. 9. 1. ubi etiam differuimus, an
licentia indefinitè concessa extingatur pri-
ma vice §. 8. Non esse hanc licentiam allo-
quendi de necessitate in scriptis conceden-
dam; asserunt Doctores, quos citat, & se-
quitur Diana p. 3. tract. 3. ref. 129. oppositum
sentiant Suarez, & Sanchez.*

*Quar. 16. An Episcopi possint prædictam
licentiam Regularibus concedere.*

*Resp. Possit Episcopos concedere Regula-
ribus, ut quater ad summum in anno allo-
qui possint moniales consanguineas in pri-
mo, & secundo tantum gradu. Sac. Con-
gregat. anno 1623. Urbano VII. annuente,
cum his tamen limitationibus, scilicet,
quod non alloquantur in Festis, Adventu,
Quadragesima, Feria sexta, Sabbato, & Vi-
giliis, ac presente Confessario, dataque licen-
tia pro die, & hora, quæ in libris Episcopi
notentur. Nomine festivorum dierum veniunt
Dominicæ, & alia festa ex præcepto absti-
nendi à servilibus, & non alia. Sub nomine
Vigiliarum veniunt etiam quatuor tempora,
ita Diana contra Bordon. Sub nomine Adven-
tus venit Romanus, non Ambrosianus. Qua-
dragesima verò incipit à die cinerum. Sub no-
mine Religiosi; cui Episcopus non potest con-
cedere facultatem alloquendi nisi quater in
anno, non venit Novitius, quia in odiosis
N 5 habe.*

298 De Claus. quoad accessum Extrav.
habetur ad instar secularis. Portel. & Squilante apud Gassian. ut Colloqu. n. 13.

Quar. 17. An Episcopus denegare possit licentiam, quam concedere potest Regularibus juxta formam supradicti decreti.

Resp. Posses, ex Bordon. in Miscel. decif. 222. Ducitur, quia in dicto decreto dicitur, quod Episcopi possint, non verò quod debeant. Verbum autem possint importat actum voluntarium, non necessitatis, Bartol. in l. Gallus, ff. de liber. & postb. num. 4. Negat Pasqual. loc. cit. n. 1134. posse Episcopum licentiam sine causa denegare, quia agitur de gratia solita concedi, gratia autem concedi solita non potest sine injuria denegari, arg. ex l. 1. §. penult. de aqua quotid. & notant Bart. Gabriel. & Puteus. Concludit tamen ex causa rationabili posse denegare, & subdit ex Bordon. cit. quòd si urgeat aliqua necessitas alloquendi monialem nullo gradu conjunctam, ut esset celebratio alicujus contractus, aut alia similis, potest Ordinarius concedere licentiam toties, quoties necessitas urgebit, quia non prohibetur collocutio necessaria, sed tantum vitiosa, ut colligitur ex cap. Monast. de honest. Cler.

Quar. 18. An Regularis habens licentiam alloquendi monialem pro certa die, si alloquatur alia die à præscripta, peccet mortaliter, & incidat in penas decreti.

Resp. Bordon. Pasqualig. & Dianam r. 9. tract. 7. res. 33. excusare à peccato, quia manet licentia quoad substantiam, & variatur tantum quoad modum. Hinc infert idem Diana loc. cit. res. 34. neque peccare, si colloquatur absentibus Amsculatrici- bus, & Confessario, quia hæc circumstantiæ sunt

sunt extrinsecæ, & secundum has non videtur decretum Urbani usu receptum. Ubi tamen hæc laudabilis viget consuetudo, omnimode servanda.

Quar. 19. An Regularibus ex Prælati licentia missis ad crates monialium, pro munere prædicationis obeundo, prohibuitur sit sub peccato mortali, censuris, & penis, immediate post cum ipsis monialibus, absque expressa licentia ad colloquendum, immiscere sermones, cum quæstionibus, vel dubiis spiritalibus, aut materiis ipsius concionis.

Resp. Sac. Congreg. Concil. die 21. Maii 1678. respondit affirmativè, tam de colloquutione cum aliquibus monialibus, quam cum una tantum (omnibus tamen audientibus) immediate post concionem.

Quar. 20. An licentia concessa Regulari ad colloquendum, extendatur ad socium.

Resp. Cum Diana, del Bene, & aliis negativè, contra Riccium, Tamburin. & Peyrin. qui partem affirmativam defendunt hac ratione, quia nimirum in connexis idem est iudicium, & sic quod conceditur Regulari, concessum censetur etiam socio. Sed falluntur, quia illud principium de connexis desumptum ex cap. translato, locum habet, si connexa se habeant inseparabiliter, non sic si separabiliter. Ita communiter Doctores. Regularis autem, & socius non sunt connexi in ordine ad locutionem, si quidem unus loqui potest, altero nihil loquente.

§. X.

De Pœnis, quibus subjiciuntur violantes Clausuram.

Quæ. 1. **Q**uas pœnas incurrant Prælati ingredientibus monasteria monialium ultra ealus necessitatis.

Resp. Prælati sæculares Pontificali dignitate præditi pro prima vice incurrunt interdictum ab ingressu Ecclesiæ; pro secunda contrahunt suspensionem à munere Pontificali, & à divinis; pro tertia verò vicè, & deinceps afficiuntur excommunicatione nemini reservata. Prælati Regulares incurrunt excommunicationem, & simul privationem omnis officii, & ministerii, & quidem toties, quoties ultra ealus necessitatis ingrediuntur, ut notat Sanchez ex motu Gregorii XIII. sub die 23. Decemb. 1581. Juxta Constitutionem verò Alexandri VII. quæ incipit Sacrarum Virginum, ipsos factò pœnam excommunicationis, & privationis omnium officiorum, quæ obtinent, ac perpetuè inhabilitatis ad illa, vel alia imposuero obtinenda, vocisque activæ, & passivæ absque alia declaratione incurrunt, & ab Episcopo loci tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quando, & quoties opus fuerit corrigi, & puniri valent.

Quæ. 2. Quanam pœnæ impostæ sint ingredientibus clausuram sine licentia.

Resp. Per Concilium Tridentinum imposta est excommunicatio ingredientibus sine licentia in scriptis: idem dicendum de ingredientibus cum licentia vi, dolo, aut ex falsa causa impetrata. Excommunicatio hæc nemini reservatur, nisi fiat ad malum finem; nam

in

in hoc casu reservatur Pontifici, & nemo virtute privilegiorum potest absolvere, prout declaratavit Sac. Congregatio. Alia excommunicatio Papæ reservata lata est à Gregor. XIII. in sua Constit. quæ incipit *Ubi gratia*, contra quascunque personas, etiam Comitissas, Marchionissas, aut Comites, Marchiones, Duces ingredientibus clausuram monialium prætextu facultatum ibi revocatarum, sive tales facultates concessæ fuerint ab ipso Pontifice sive à Legatis, sive ab Episcopis, vel aliis. Excommunicatio quoque simili tenore lata est à Paulo V. & licet hæc Constitutiones videantur loqui de ingredientibus tantum prætextu dictarum facultatum, tamen ex stylo Curiæ intelliguntur generaliter etiam de intrantibus sine tali prætextu. Ita Navar. Beja, Villagut. Azorius & Grassi. et si contrarium sentiant Suar. Saurus, & Sanchez.

Unde in Excommunicatione Papæ reservatam incidunt, qui sine necessaria licentia intrant in clausuram licet id faciant propria auctoritate, & sine prætextu privilegiorum, ut declarat Sac. Congr. Episc. in Comen. 15. Septemb. 1578. & in Mediolanen. 19. Maii 1579. & etiam cum licentia in casibus non necessariis, puta ad visitandas moniales consanguineas, etiam infirmas; & illas mulieres, seu viri, qui cum uno saxo, vel ligno, vel qualibet alia re intrant sub prætextu deferendi necessaria pro fabrica; & moniales, quæ tales introducunt, 11. Junii 1583. & qui licentiam habent ingrediendi pro uno servitio, si postea intret pro alio 6. Augusti 1601. & 14. Junii 1630. Puella verò, vel vidua, quæ temere ingreditur ad suscipiendam habitum, & Abbatissa recipiens incidunt in censuras. Hæcque debet graviter puniri, illa expelli, nec amplius admitti sine licentia.

licentia speciali Sacræ Congregationis, 8. *Novemb.* 1601. & 5. *Februarii* 1649. Si tamen ingressa fuit non ad malum finem, postquam exivit, absolvitur cum penitentia salutari absque ulla pœna pecuniaria, 20. *Novemb.* 1654. Ingredientes peculiariter monasteria monialium contrahunt etiam alias antiquiores excommunicationes, scilicet Gregorii IX. & Eugenii IV. præsumentes ingredi monasteria S. Claræ; Bonifacii IX. præsumentes ingredi monasteria ordinis Prædicatorum; & Iulii II. ingredientes monasteria Conceptionis.

Quar. 3. Quibus pœnis afficiantur moniales, seu alii externi introducentes, vel intrare permittentes in clausuram sine licentia legitima.

Resp. Nullam incurrunt excommunicationem ex vi decreti Concilii Tridentini, quia de iis nulla est facta mentio; sed tantum de intrantibus. Verum ex Bulla Gregorii VIII. *Ubi gratia* fertur excommunicatio Papæ reservata, & pœna privationis dignitatum, beneficiorum, officiorum, & inhabilitatis ad huiusmodi contra Abbatissas, Abbates Conventus, & alios Superiores utriusque sexus monasteriorum, & personas quocunque nomine vocentur, si quemquam prætextu licentiarum, quas ibi revocaverat Papa, ingredi faciant, vel permittant; & omnes istæ pœnæ sunt lætæ sententiæ. Item ex Bulla Pauli V. *Monialium* fertur excommunicatio Papæ reservata, & privatio officiorum, ac inhabilitas contra monialium Abbatissas, Priorissas, & Superiores alias, si quemquam prætextu licentiarum ibi revocatarum, introducere, admittere, vel admissum quocunque modo detinere ausæ fuerint, aut præsumperint.

Quar.

Quar. 4. An dictas pœnas incurrant solum Superiores viri, vel feminæ introducentes, an aliæ etiam personæ religiosæ particulares, masculi, aut femine.

Resp. Superiores tantum non verò privatas personas affici dictis pœnis, asserunt Sanchez, Miranda, Rodriq. & Dian. r. 1. ref. 33. & 34. quia illam particulam *Personas quocunque nomine vocentur* in Bulla Gregorii positam, putant, intelligi de personis eorum Superiorum; in Bulla verò Pauli solum superiores femine exprimuntur. Nihilominus tenendum est, etiam moniales particulares subdi prædictis pœnis extraneos admittendo in clausuram, patet ex motu Gregorii, nam clausula illa *Personas quocunque nomine vocentur* utpote univversalis comprehendit etiam moniales particulares, maximè quia Pontifex in antecedentibus de superioribus sufficienter disposuerat. Et ita tenent Llamas apud Sanchez, & Filliucius, quam sententiam videtur sequi S. Congr. in *Affisien.* 4. *Augusti* 1602. & in *Cremen.* 17. *Septem.* eusdem anni.

Quar. V. Quid veniat nomine admissionis in monasteria, ut moniales admittere præsumentes, dicantur incidere in pœnas in supradicto motu Gregorii inflictas.

Resp. Venire cooperationem tantum sive directam, sive indirectam ad ingressum; quatenus scilicet exercet actionem positivam, vel negativè se habet ad ingressum, quem impedire tenentur ex officio, quia alterutro modo tantum censetur admittere ad Ingressum. Suarez, Miranda, Coriolanus, Bonacina, & alii. Ita ut monialis, si ad ipsam non spectet impedire ex officio, v. g. non sit Prælata monasterii, nec præsit portæ, non incurrat dictas pœnas non im-

diens,

diens, etiam impedire cum possit; quia in tali casu nec directè, nec indirectè censetur cooperari ad ingressum. Ita Delbene *r. 2. de immunit. c. 19. dub. 67* ubi *n. 5.* addit, monialem confabulantem, vel concomitantem personas illicitè ingressas, non affici dicitis pœnis, etiam si colloquendo sic causa, quod ille dicitur immoeretur; quod sustinet etiam Sanchez, quia verò non dicitur admittere ad ingressum, cum jam sint ingressæ; tamè licet non subficiatur pœnis ipsa monialis, peccat contra obligationem clausuræ. Ita Bonacina, qui censet, Prælatam, vel aliam, cui incumbit onus impediendi ingressum, subijci præfatis pœnis, non solum si sua locutione detineat diutius ingressum, verum etiam si non expellat, cum possit.

Quar. 4. Quas pœnas incurrant moniales illicitè egredientes è monasterio.

Resp. Pœnas clausuram violentes, sive parùm, sive multùm, dummodò egressus sit completus, peccare graviter, & ipso facto contrahere excommunicationem Pape reservatam ex Conclit. S. Pii V. quæ incipit, *Decoris*, quam excommunicationem contrahunt etiam licentiam egressas quomodocumque concedentes aliter, quam in constitutione permissum est. Item lata est excommunicatio adversus concomitantes, ac illarum receptatrices personas laicas, sive ecclesiasticas, consanguineas, vel non. Insuper adversus egressas, & Superiores licentiam concedentes statuit Pontifex privationem dignitatum, officiorum, & administrationum, quæ eo tempore obtinent, reddique inhabiles ad ea, & alia in posterum obtinenda.

Quar. 7. Quinam comitatus, & receptio necessarii sint, ut comitantes, & recipientes mo-

monialem iniquè egressam excommunicationis censuram incurrant.

Resp. Debere esse comitatum, vel receptionem, quæ cum egressum, vel illius pervertentiam foveat; alias non est formalis comitatus, vel receptio monialis è monasterio egressæ, ita Delbene *loc. cit.* Quare pœnas non incurrunt monialem comitantes, vel recipientes post egressum illicitum, ut ejus honoris, & honestati consulant, immò ob solam urbanitatem, amicitiam, aut cognationem; dummodò non faveant illicito egressui, nec pervertentiæ in illo. Lamas, Rodriq. & alii.

Quar. 8. An prædictæ pœnæ afficiant monialem legitimo titulo egressam, sed cessante egressus causa, iniquè extra claustra commorantem.

Resp. Negat Sanch. *lib. 6. c. 15. num. 70.* Quia Pontifex has pœnas indixit egredientibus aliter, ac ipse disposuerat; hæc autem monialis non aliter egressa est, esto aliter post egressum commoretur. Oppositum docent Lamas, & Castropol, quia Pontifex imponens prædictas pœnas non ulus est verbo *egredientes*; sed *egressas*, ut tacitè innueret spectare non physicum egressum tantum, sed etiam moralem, & continuatum.

Quar. 9. Quibus pœnis afficiantur accedentes ad colloquendum cum monialibus sine licentia.

Resp. Contra laicum, & Clericum monasteria frequentantes, & præmissa Episcopi monitione ab accessu non desistentes, in *cap. monasteria*, & *cap. ut Clerici de vita*, & *honest. Cleric.* statuitur pœna. Ille debet excommunicari; iste verò non tantum excommunicari, sed etiam ab officio suspendi, & deponi. Contra utrumque procedere potest Episcopus.

Episcopus, si post præmissam monitionem semel tantum accedat, quia sunt sufficienter contumaces, & semel tantum accedendo dicuntur non desistere, Bonac. *de claus.* 9. 3. p. 4. Per quot autem actus inducatur frequentia accessus, discrepant de more Doctores. Per duas vices suscinent in terminis Cosm. & Gratian. quibus assentitur Lamas; si fiant una die, vel duobus diebus continuis; negat tamen de toto mense. Per trinum accessum tribus diebus continuis frequentiam haberi defendunt Manuel, & Navarrus, quibus adhæret Sanchez, qui addit, unicum etiam accessum singulis mensibus frequentiam nuncupari. Placet sententiæ Barbosa *allegat.* 102. n. 70. hoc relinquendum esse prudentis arbitrio.

Contra Regulares verò ad monialium monasteria accedentes imposita est pœna privationis officiorum, vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, ut patet ex decretis Sac. Congregat. jussu Sixti V. & Urbani VIII. editis, & ex Constitutionibus Gregorii XV. & Alexandri VII. Possunt quoque ab Episcopo excommunicari, ut ex Sac. Congreg. Decreto approbante Clemente IX. & etiam carcerari, ut tradunt Boer. & Gmid. Pap. quos refert, sed impugnat Palqual. *loc. cit.* n. 1139. & prædictis pœnis subduntur Regulares etiam ob unicum accessum, quia de accedentibus, non de frequentantibus loquuntur decreta, sub quibus etiam Equites Hierosolomitani ex eisdem Sac. Congregationis declaratione comprehenduntur.

Quar. 10. An prædictæ pœnæ obligent in conscientia ante iudicis declarationem.

Resp. Excepta excommunicatione, alias pœnas non obligare in conscientia, affirmat Suar.

Suar. 1. 4. *de relig. lib. 1. cap. 7. in fin.* qui de magis communi testatur, quamvis alii doceant, pœnam in inhabilitatis obligare ante declarationem criminis commissi, quia hæc pœna est purè privativa non requirens factum hominis positivum ad sui executionem. Cajetanus, & plures alii adducit Sanchez *lib. 2. cap. 39. n. ul.* Alii verò distinguunt; Si pœna inhabilitatis apponatur simul cum aliis pœnis, quæ non obligant in conscientia ante declarationem, tunc neque hæc obligabit; alias secus, si ponatur per se, vel cum aliis merè privativis. Covar. & Filliuc. Media tamen sententia ex stylo curiæ magis recepta suscinet, dictam privationis officiorum pœnam obligare in conscientia, quando casus est manifestus, quia tunc superioris acta incipiunt esse, nulla cessante; at quando privatio est occulta, non videtur obligare in conscientia, quia ejus acta ratione publici officii sunt valida manente titulo colorato.

Quar. 11. Quinam à prædictis censuris, & pœnis possint absolvere.

Resp. Ab excommunicatione, quam incurunt ingredientis sine necessitate, & licentia in scriptis ex decreto Tridentini, cum nulli sit reservata jure ordinario Episcopi, & Prælati suos subditos, & omnes confessarii approbati suos penitentes, *Cap. super de sent. excomm.* Ab excommunicatione verò contracta in terminis Conclit. Gregorii XIII. utpote reservata Pontifici, ipse solus potest absolvere, & ejus penitentiarum, & si casus sit occultus, etiam Episcopi, & Prælati, qui habent privilegium absolvendi suos subditos a casibus Papalibus occultis; Regulares quoque vir tute privilegiorum suæ religionis. Limitandum tamen, nisi ingressus fuerit ad malum finem,

nem, scilicet ad malum finem luxuriae: sic res, onus Romae, ut testatur Delbene; nam in hoc casu, licet occulto, quoad Episcopos derogatum fuisse decreto Tridentini *sess. 24. de reform. c. 6.* tradit Sanctarel. in *tract. de haeres. c. 5. dub. 1. n. 1.* ubi assertit decretum Sac. Congregat. quae censuit approbante Gregorio XIII. Bullam S. Pii V. etiam in occultis procedere; & oppositum sentit cum Bonacina Delbene, qui de tali declaratione asserit, autenticè, non constare. Quoad Regulares verò ex decreto Sac. Congreg. sub Clemente VIII. revocata sunt privilegia. Intelligunt tamen quoad poenitentes saeculares tantum, non verò regulares, Naldus v. *reservatio*, Vecchius, & Bordonus, qui quandam Sac. Congregat. declarationem adducunt.

In reliquis autem censuris, & poenis infligendis, vel contra Praelatos illicite monasteria ingredientes, vel contra ceteros, de quibus dictum est supra, potest, si occultae sint, Episcopus absolvere, & respectivè dispensare; haec enim facultas ei competit quoad suos subditos ex Trident. *sess. cit.* sicuti etià competit superiori religionis, etiam locali, ex privilegio circa suos religiosos, cum hic quoque circa predictos jurisdictionem quasi Episcopalem exerceat. Non potest tamen in inhabilitatibus in foro externo dispensare, cum nullum circa hoc appareat privilegium, ut probabilis contra Rodriq. sentiunt Lezana, Peyrius, & Bonacina; quod à fortiori tenendum est, si fuerit iudicis sententia subsecuta. Quomodo supradicta facultas competit etiam confessariis regularibus, qui vigore suorum privilegiorum possunt absolvere toties quoties ab omnibus casibus, & censuris, ac poenis confurgentibus ex eis, praeterquam à con-

à contentis in Bulla Cenae, & Decreto Clementis VIII. & à specialiter reservatis ab Ordinario, videatur Delbene *t. 2. de Immunit. c. 15. dub. 81. n. 3.*

Quar. 12. An contraveniens edicto Episcopi in materia clausurae possit ab excommunicatione infligita, & Episcopo edicente reservata absolvi à Metropolitano, vel à quocunque alio Episcopo:

Resp. Quoad utrumque negativè, & quidem quoad Metropolitanum, quia non est iudex, aut ordinarius suorum suffraganeorum, ac proinde nec eos excommunicare, nec ab excommunicatione absolvere valet extraneum appellationis, ut in *cap. Romana, & c. Venerabilibus §. excommunicatos vero; traditque Hostien. in sum. l. 5. de sent. excom. num. 2.* Astensis Paludan. & alii, quos sequitur Sayr. *de censur. lib. 2. cap. 20. num. 17.* quidquid dicat Sanchez *lib. 3. conf. cap. 1. n. dub. 35.* Quoad alios Episcopos probatur ex regula generali, quam tradunt Doctores, quod scilicet, qui excommunicationis, aut alterius censurae sententiam tulit, solus ipse absolvat. Quod habetur *ex cap. prudentiam §. sexta de off. deleg.* Alioquin destrueretur disciplina Ecclesiastica, praesertim in materia clausurae monialium peculiari juri Ordinariorum à Tridentino summopere commissarum. Et ita declaravit quo ad utrumque Sac. Cong. Concil. in *Bituntina die 13. Septemb. 1675.*